

**Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus KIHU
Jyväskylä**

TAUSTAHAJATELMIA PELIN KEHITTÄJILLE

Tomi Vänttinen
Urheilubiomekaniikan johtava asiantuntija

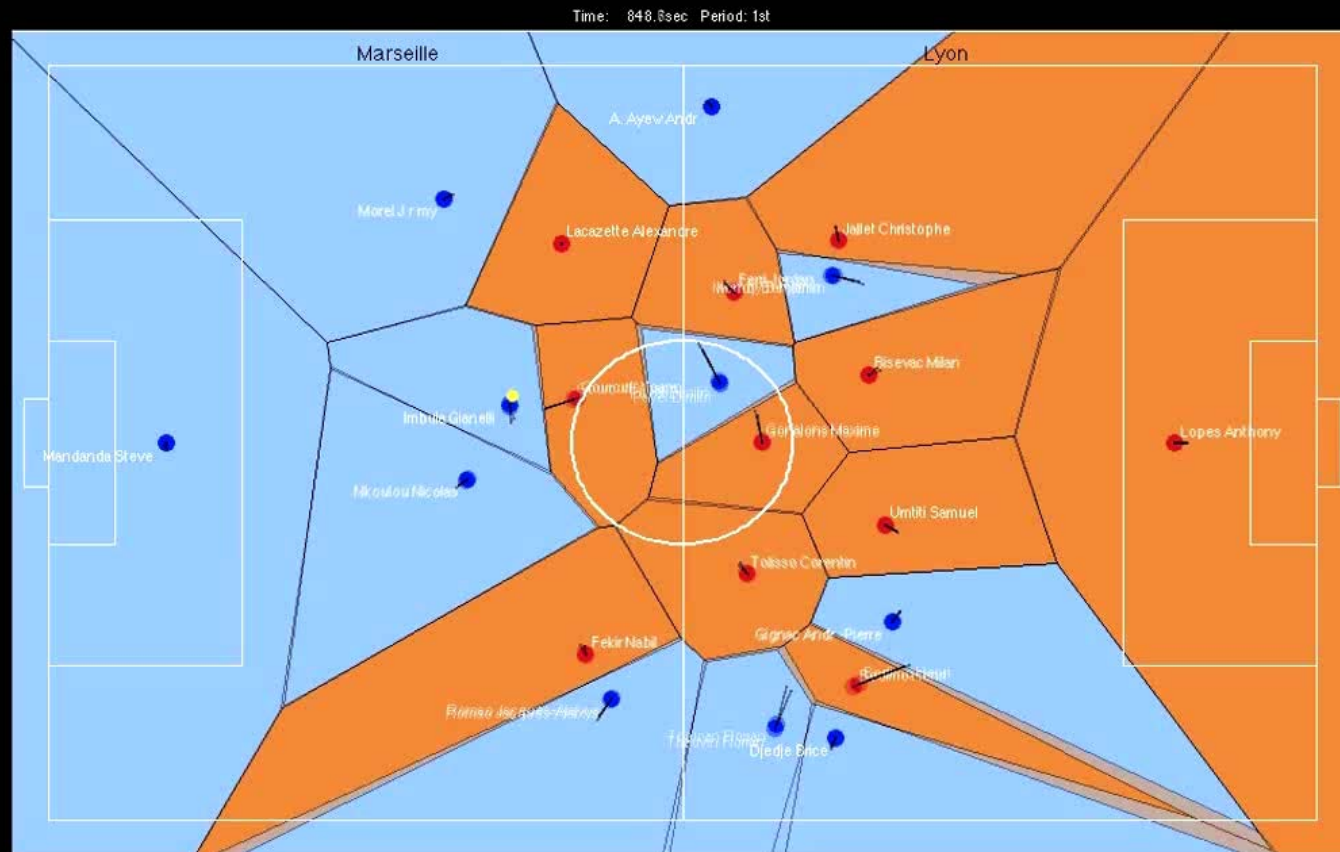

www.kihu.fi

Kansainvälinen vaativuustaso

KANSAINVÄLINEN TASO

Lyhennetty videosta : <https://vimeo.com/124521118>

Tiedon määrä kasvaa, mutta löydetäänkö oleellinen?

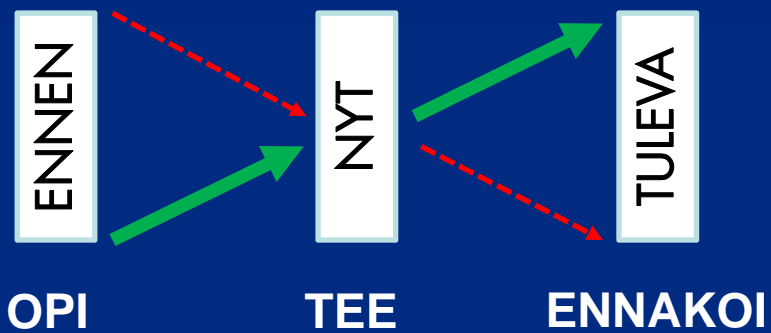
Kansainvälinen vaatimustaso

Wayne Gretzky

Sidney Crosby

Designed by
©YLMSSportScience

THE EVOLUTION OF PHYSICAL AND TECHNICAL PERFORMANCE PARAMETERS IN THE ENGLISH PREMIER LEAGUE

By Barnes, Archer, Hogg, Bush & Bradley
International Journal of Sports Medicine, November 2014

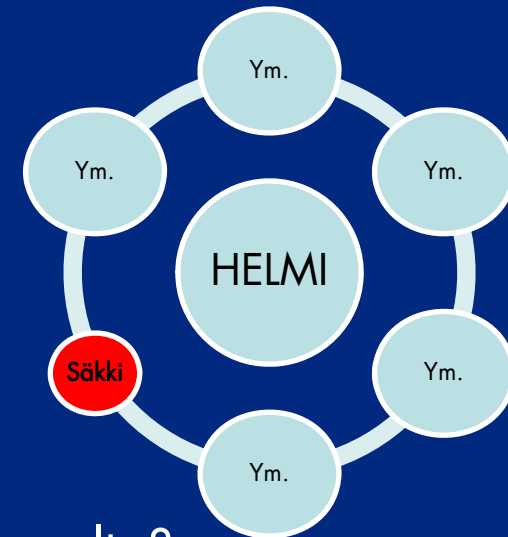
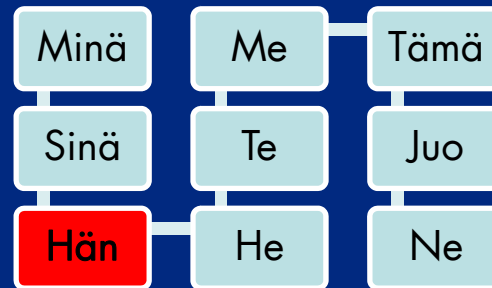
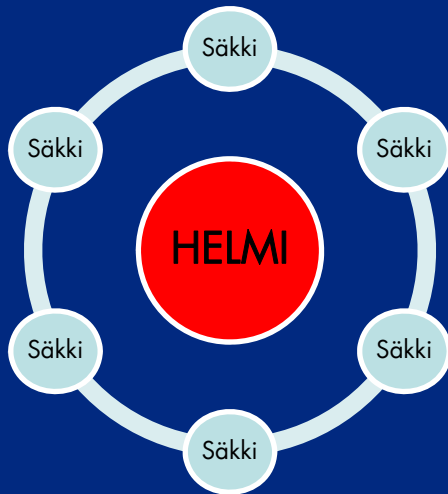

BETWEEN 2006-07 & 2012-13

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Mitä hyvää ja huonoa on kehittymisen kannalta?

- fyysinen, tekninen, taktinen, psyykinen, sosiaalinen, PELI

Onko joku ympäristö yksiselitteisesti toista parempi?

Onko optimaalinen ympäristö riippuvainen iästä?

Onko optimaalinen ympäristö riippuvainen yksilöstä?

Vaihteleva vai pysyvä ympäristö?

Lahjakas/Aikaisin kehittynyt

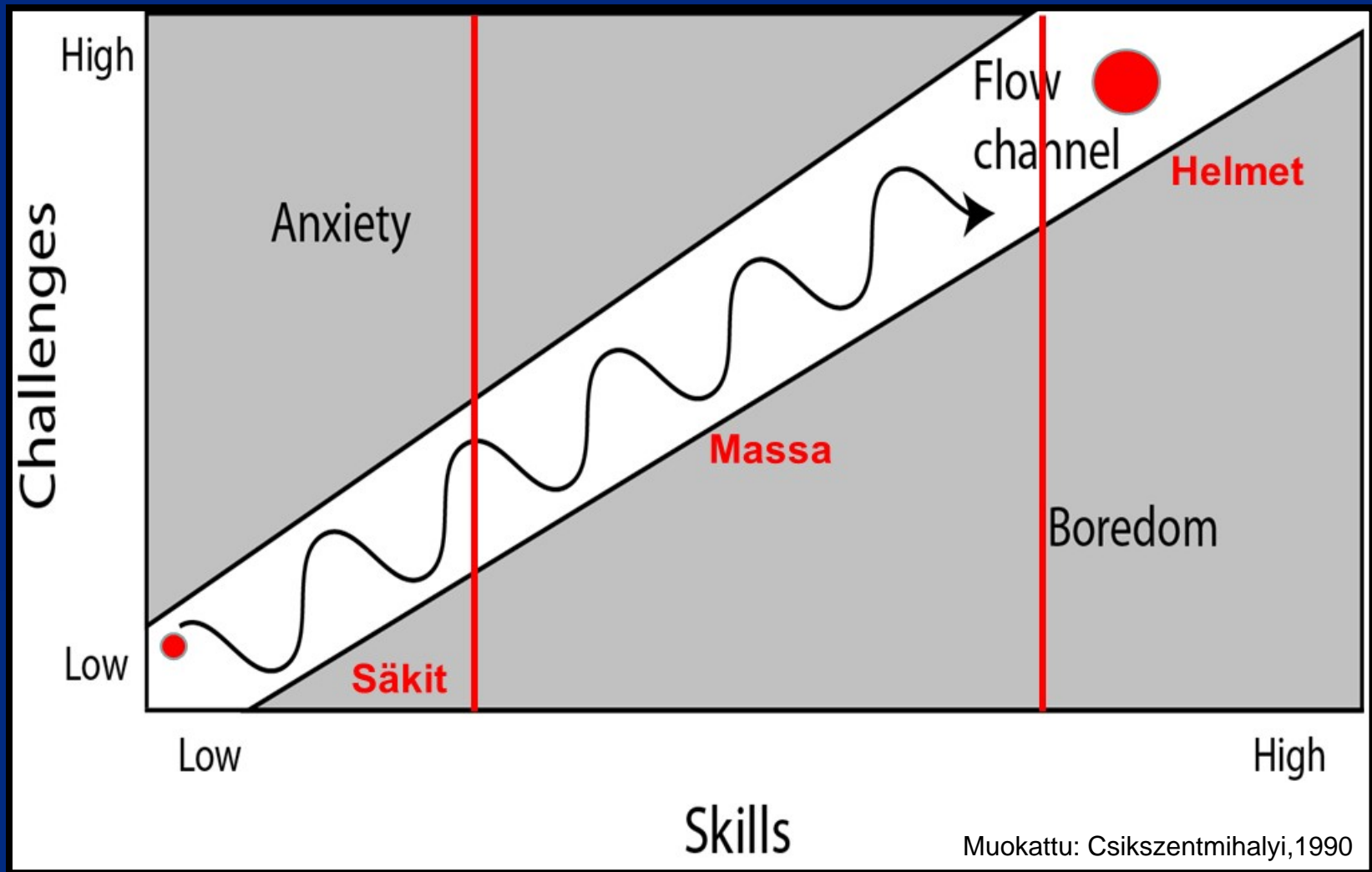
Harjoittelee ikäryhmän,
ei kykyjen mukaan

Pääsee helpolla,
ei opi harjoittelemaan

Muut kehittyvät
ja ajavat ohi

Menetetty lahjakkuus

Muokattu: Csikszentmihalyi, 1990

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=IULIHEAeOIk>

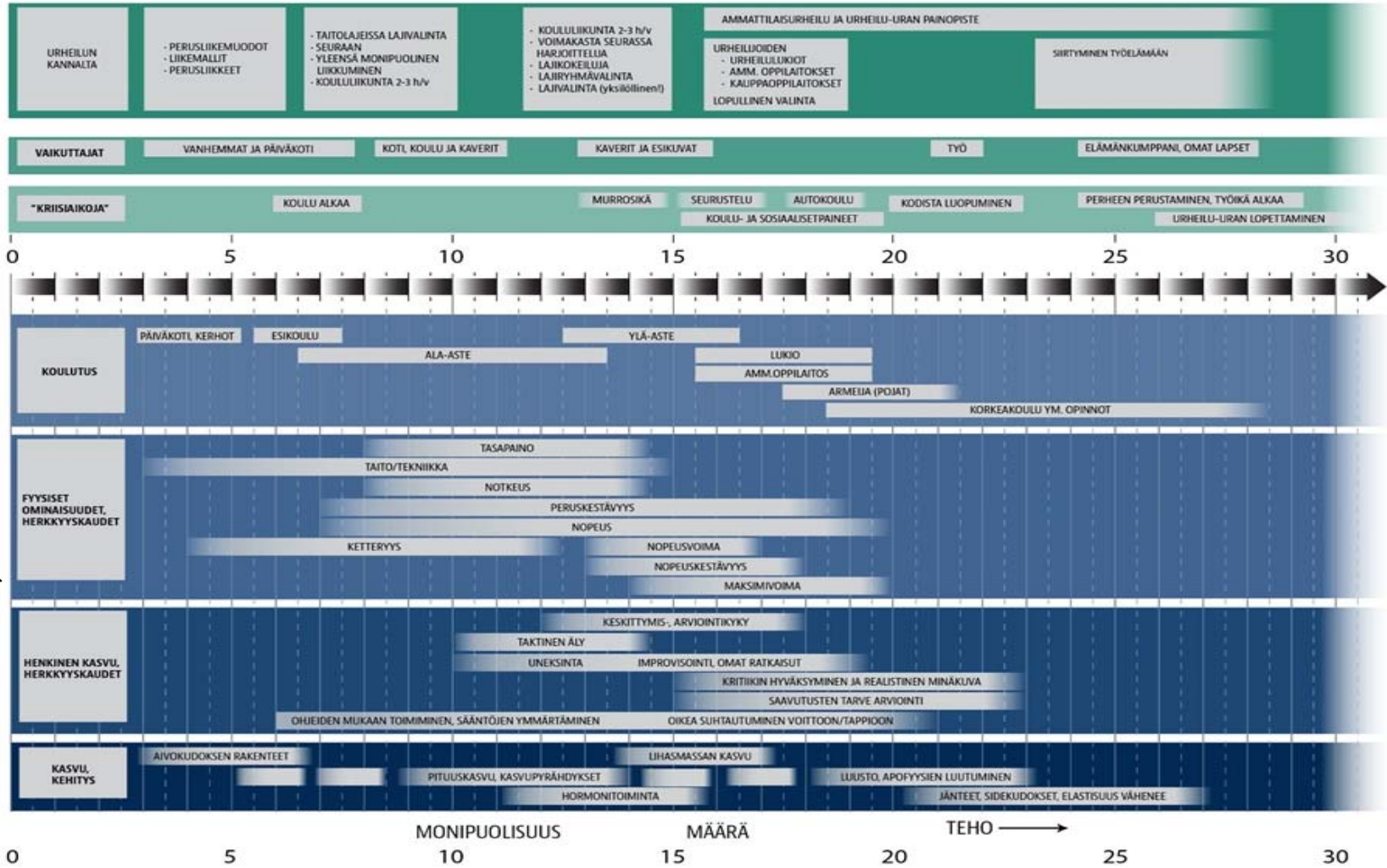

PELAAJAN POLKU

Urheilijan polku

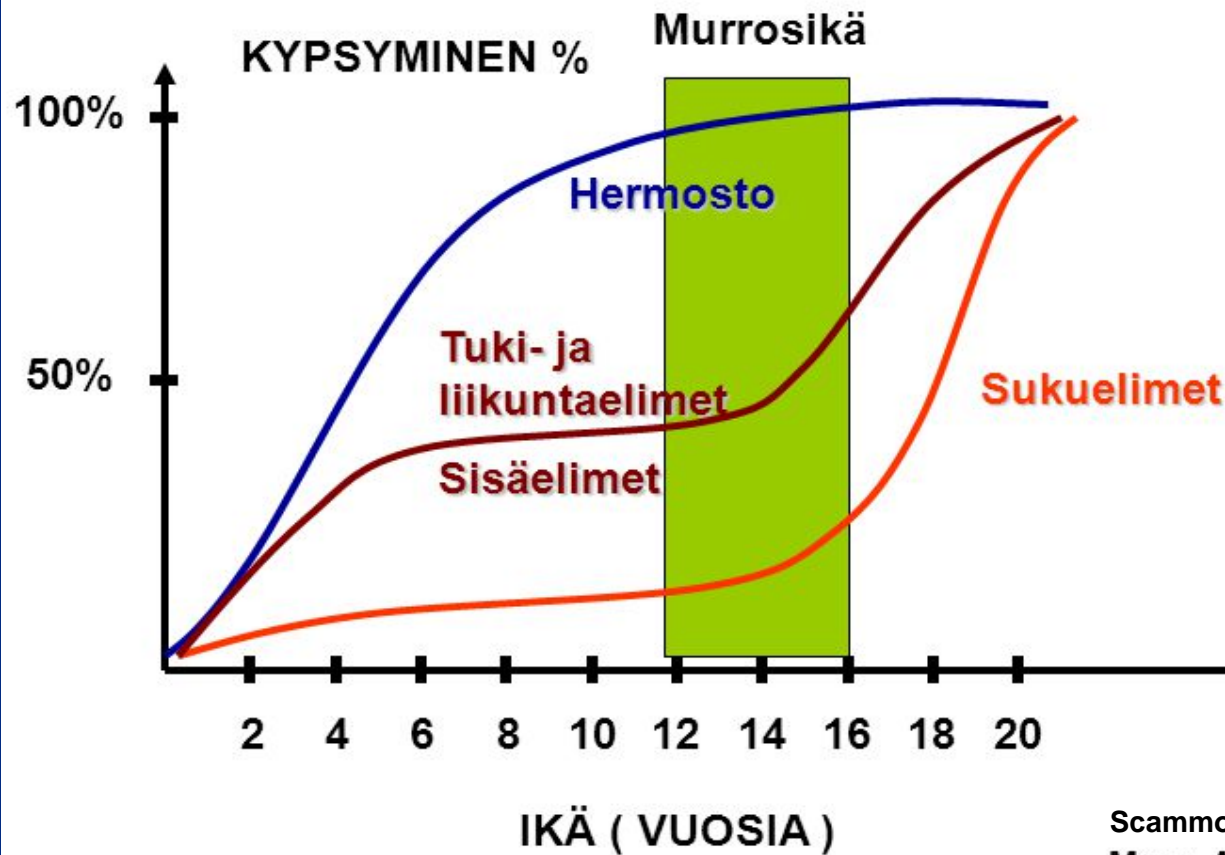

Nuori Suomi, 1992

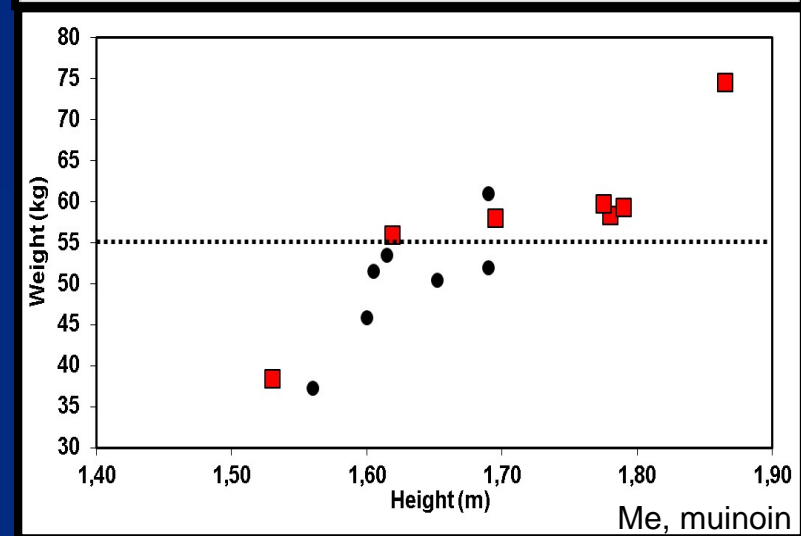
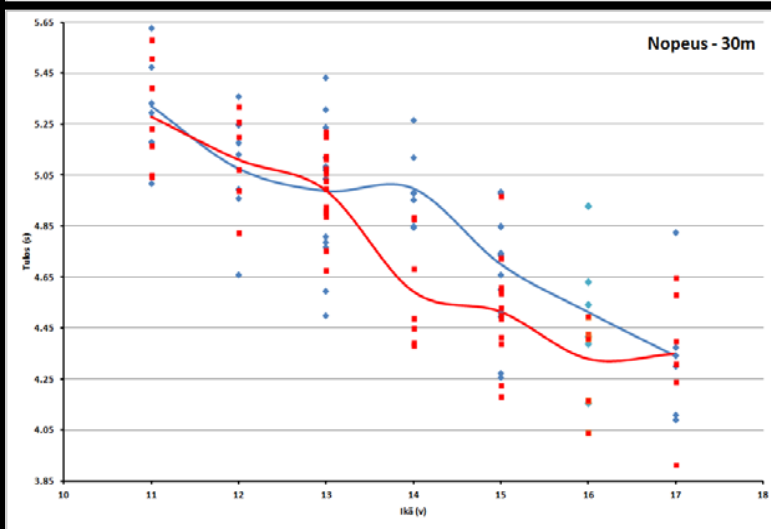
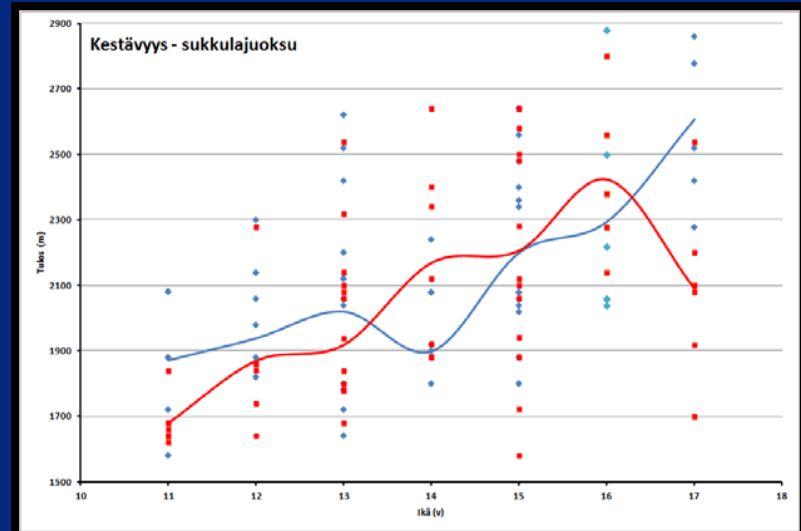
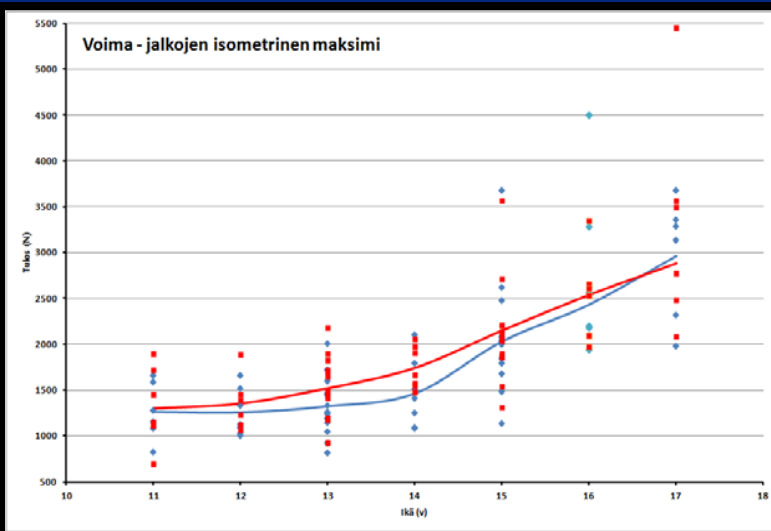
Elinjärjestelmien luonnollinen kypsyminen

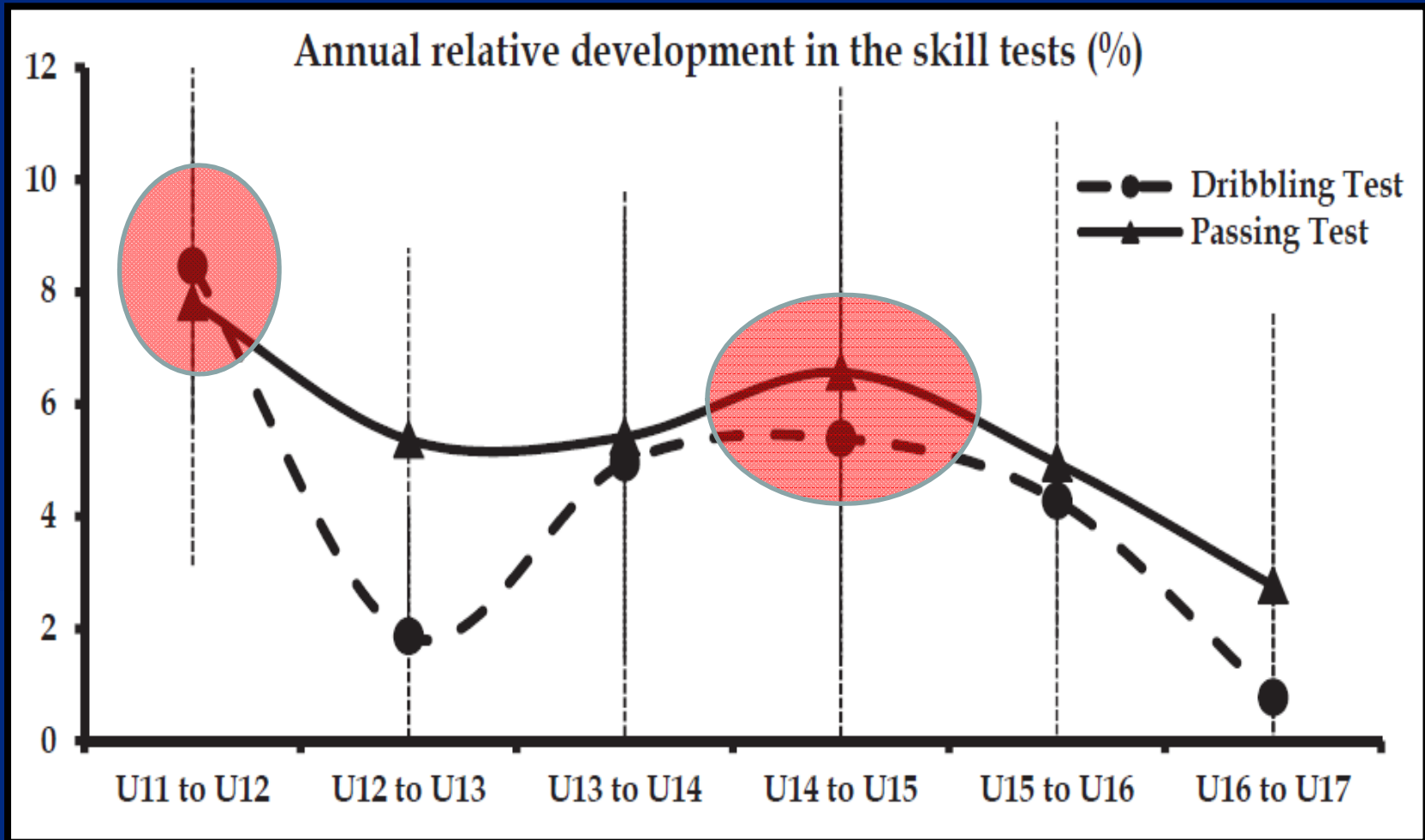
Tarkoittaa sitä, että ketteryyden, tasapainon ja nopeuden perusedellytykset luodaan 12 ikävuoteen mennessä. Vasta murrosiässä alkaa esim. varsinainen lihaskuntotreenaus ja fyysinen lajiharjoittelu. Monipuolisuus on a ja o lasten ja nuorten liikunnassa.

Scammon, 1930
Mero, A. ym. 1990

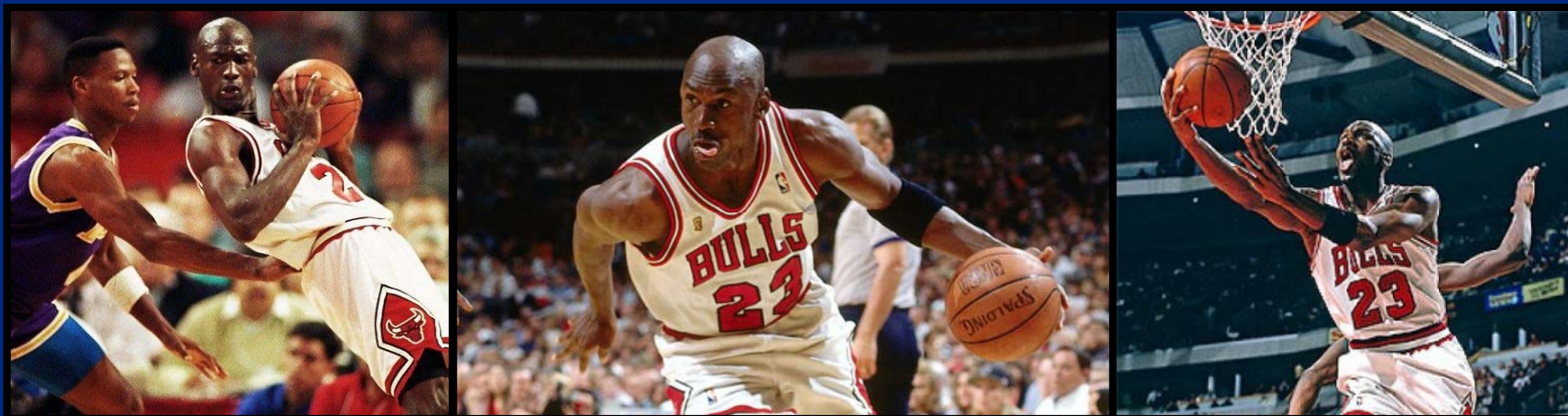
Urheilijan polku

TAITOSUORITUS

Havainnointi

Päätöksenteko

Motorinen
suoritus

Urheilijan polku

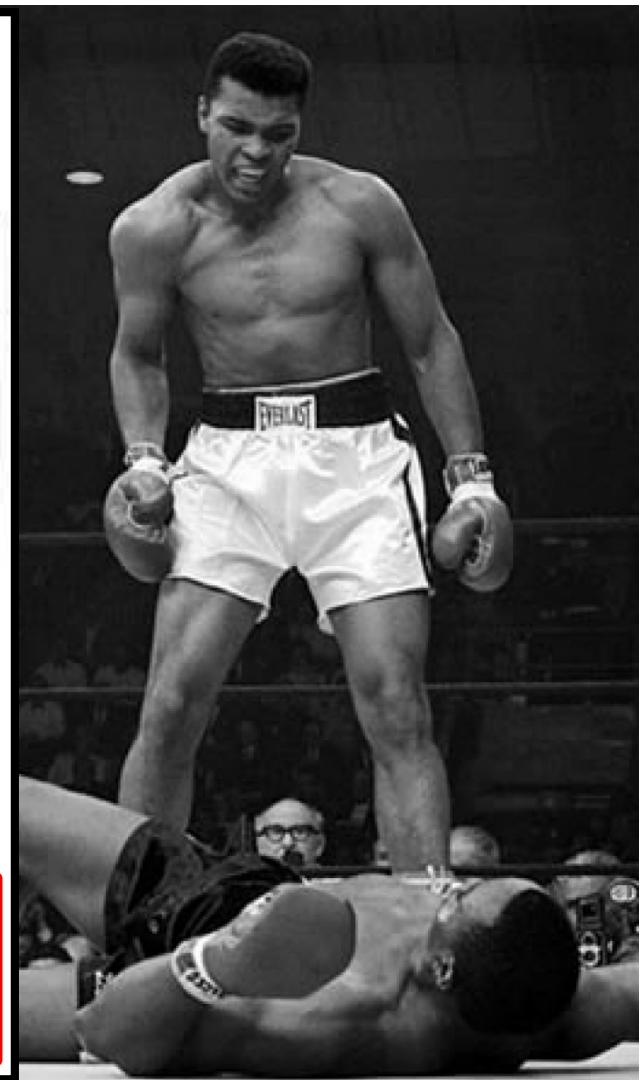

Lyhennetty videosta: <https://www.youtube.com/watch?v=vSL-gPMPVXI>

THE ESTIMATED SPEED-RESPONSE DEMANDS OF SOME OF OUR FAVOURITE PASTIMES

SKILL	OBJECT SPEED	DISTANCE BETWEEN OPPONENTS	TRANSIT TIME	RESPONSE TIME
Cricket Bowling	150 km/h 41.66 m/sec	20 m	480 msec	A batsman cannot change his shot selection when the ball is less than 200 msec away
Tennis Serve	200 km/h 55.55 m/sec	23.77 m	430 msec	The receiver has to read the opponent's service action before racquet-ball contact
Soccer Penalty Kick	75 km/h 20.83 m/sec	11 m	530 msec	A goalkeeper has to anticipate the kick direction & height before foot-ball contact
Baseball Pitch	160 km/h 44.44 m/sec	18.44 m	415 msec	Batters have to start their swing when the ball is approximately 9 metres in front of home plate
Muhammad Ali Punch	38 km/h 10.55 m/sec	0.41 m	40 msec	A normal reaction time is 200 msec. If you can't reduce this through anticipation, then you will be KO'd in 3 punches

Farrow & Kemp (ed.), 2003

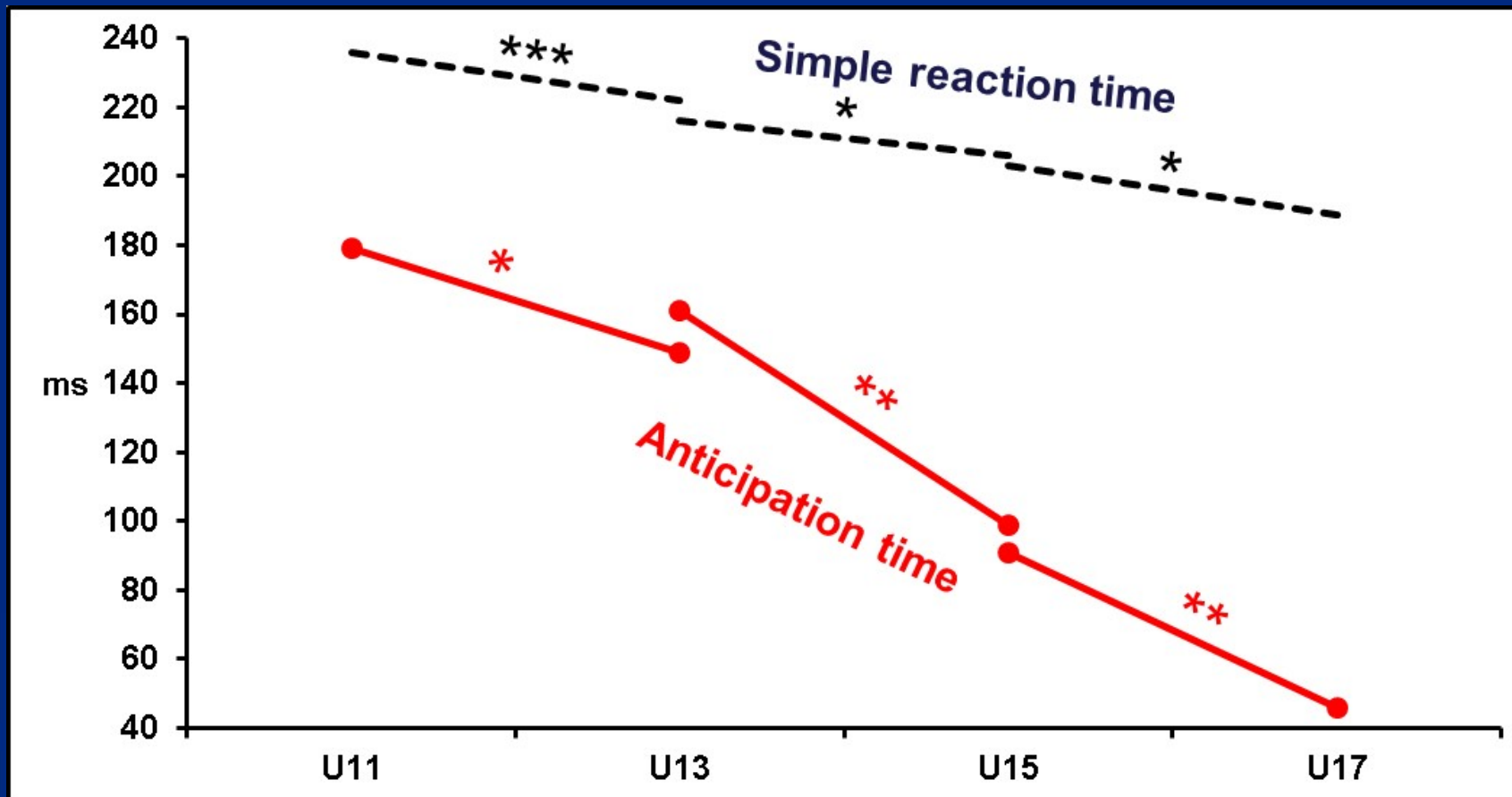

ANTICIPATION

"DIFFERENCE!"

HARJOITUS – HERMOSTON KEHITTYMINEN – AIVOJEN KEHITTYMINEN

”REAGOINTI KEHITTYI ENNEN MURROSIKÄÄ, ENNAKOINTI SEN JÄLKEEN”

Me, paremman tekemisen puutteessa

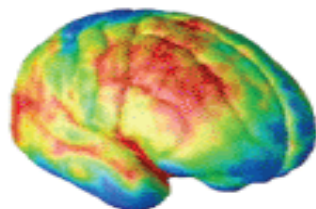

Growing a Grown-up Brain

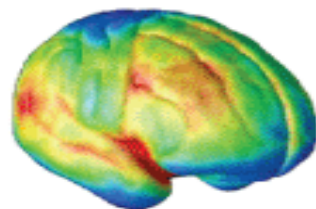
Scientists have long thought that the human brain was formed in early childhood. But by scanning children's brains with an MRI year after year, they discovered that the brain undergoes radical changes in adolescence. Excess gray matter is pruned out, making brain connections more specialized and efficient. The parts of the brain that control physical movement, vision, and the senses mature first, while the regions in the front that control higher thinking don't finish the pruning process until the early 20s.

Gray matter density

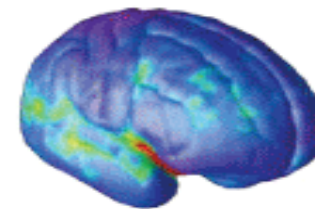
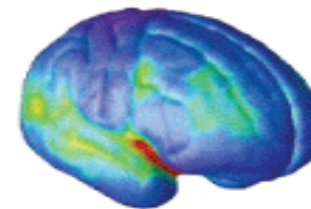
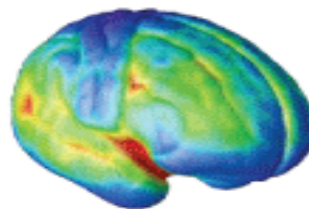
Gray matter becomes less dense as the brain matures.

Age: 5

Adolescence

20

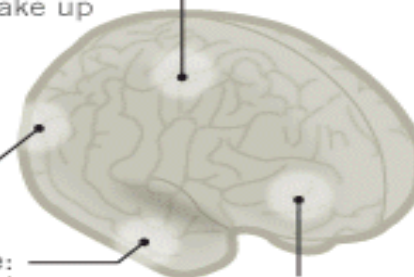
Gray matter: Nerve cell bodies and fibers that make up the bulk of the brain's computing power.

Parietal lobe: Spatial perception

Occipital lobe: Vision

Temporal lobe: Memory, hearing, language

Frontal lobe: Planning, emotional control, problem solving

Source: "Dynamic mapping of human cortical development during childhood through early adulthood," Nitin Gogtay et al., *Proceedings of the National Academy of Sciences*, May 25, 2004; California Institute of Technology

- Aivot kehittyvät järjestyksessä "yksinkertaisesta korkeimpiin aivotoimintoihin"

Taitoikä

◆ COGNITIVE

“WHAT TO DO”

- Conveyance & Acquisition of New Information • Trial and Error
- Verbal, Visual, Motor • Learning Skill Objectives • Organizing Information
- Processing Environmental Variables • Understanding Skill

◆ ASSOCIATIVE

“HOW TO DO IT”

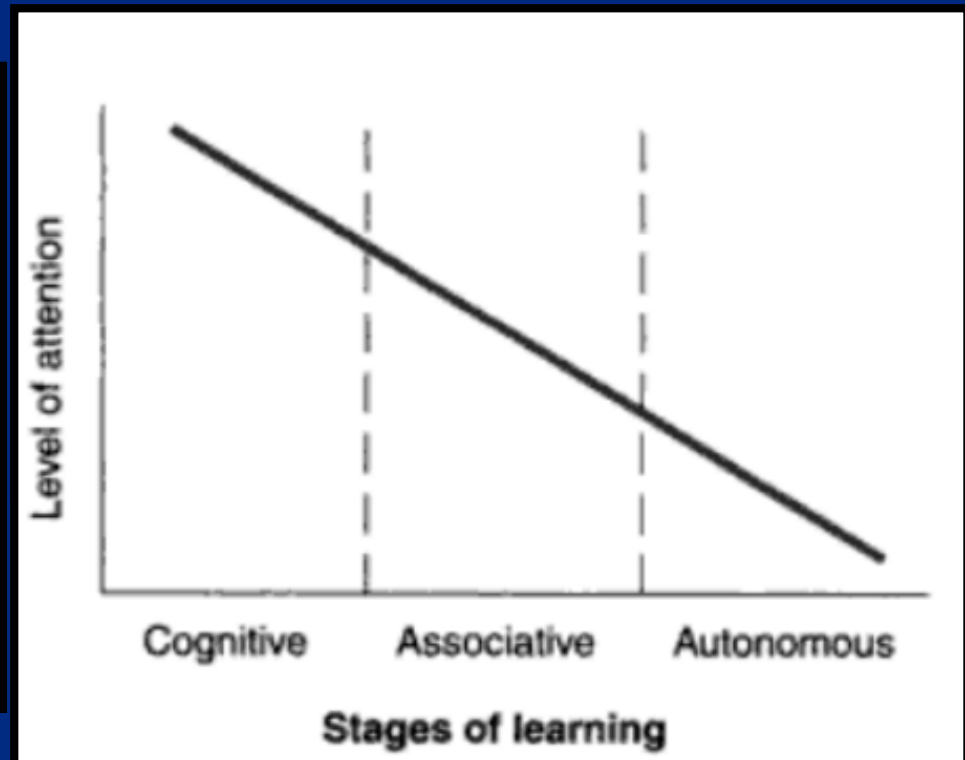
- Translation of Declarative Knowledge into Procedural Knowledge
- Difficult & Awkward • Proprioceptive / Motor • Practice Phase
- Chunking • Eliminating Mistakes • Improving Selective Attention Focus

◆ AUTONOMOUS

“DO IT”

- Performance • Cognitive Demands are Minimal
- Attention Focus Can Be External • State of Flow • Habitual
- Ability to Self Correct • Unconscious

Aaron Swanson | @ASwansonPT

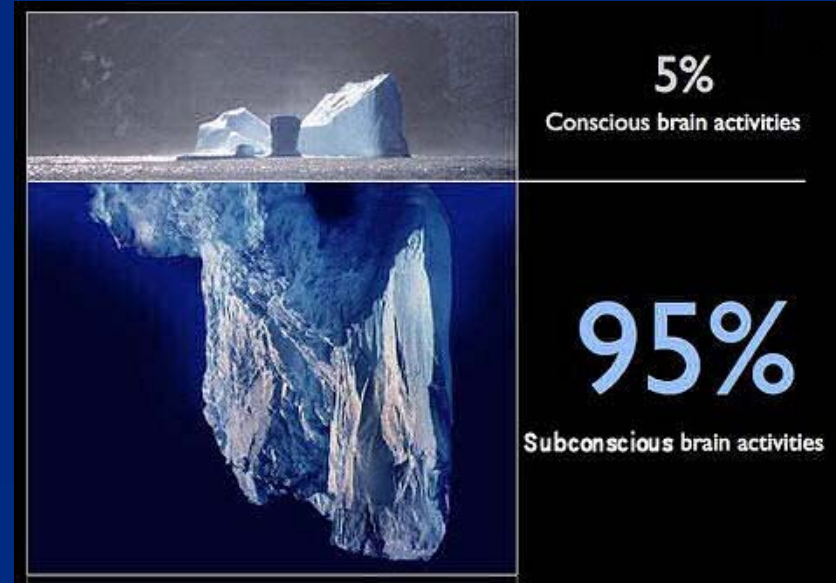
Fitts & Posner, 1968

Tietoisuuden pullonkaula

- Tietoinen mieli kykenee käsittelemään informaatiota noin 10-60 bittiä sekunnissa
- Tiedostamaton mieli kykenee käsittelemään noin 11,2 miljoonaa bittiä sekunnissa

vain noin 1/1 000 000
informaatiosta läpäisee tietoisuuden

Tiedostomaton oppiminen

- Tiedostamattomassa oppimisessa pelaaja ei tietoisesti opettele asiaa
- Ympäristö/tehtävä opettaa ("Peli opettaa")
- Erytisen hyvä liikehallinnan (ja nopean ratkaisun) oppimiselle (Araujo ym 2009)
- "Ennen murrosikää"

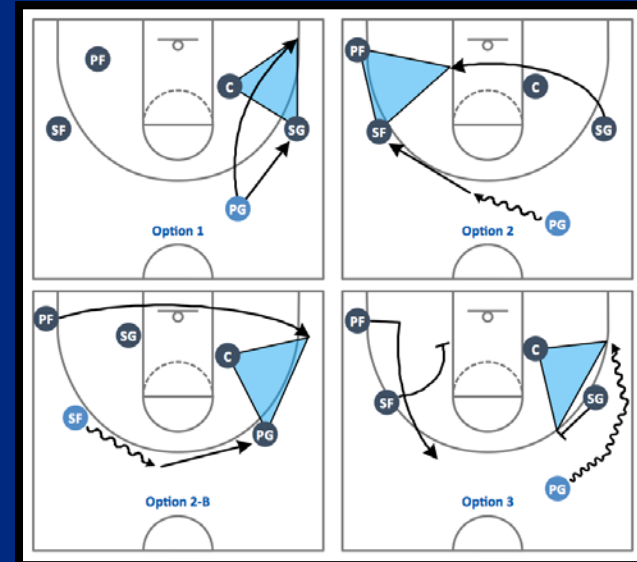

Varastettu ja muokattu luvatta: Dia by Kalaja (2016)

Tietoinen oppiminen

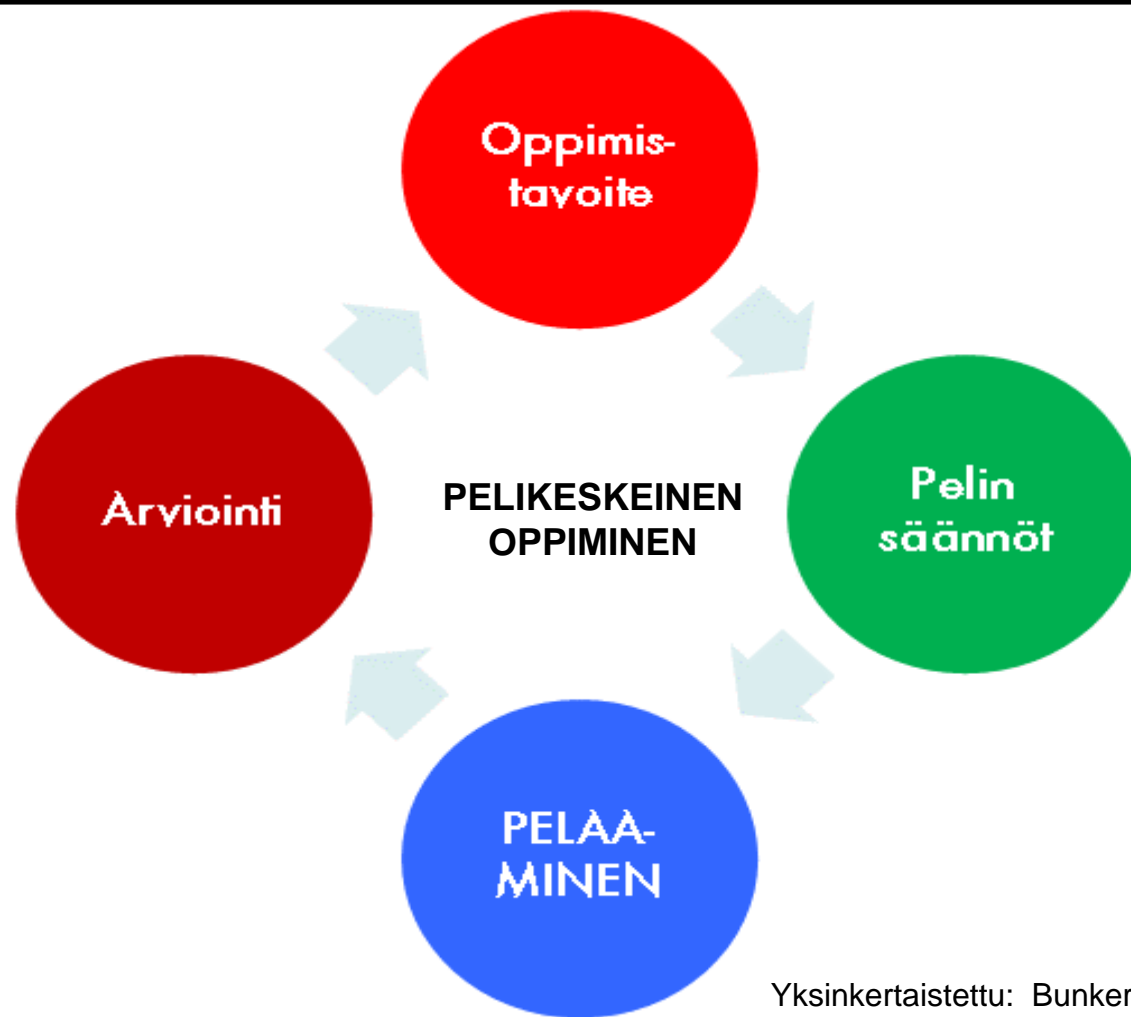
- Tietoisessa oppimisessa pelaaja tietää opettelevansa
- Valmentaja ohjaa oppimistilannetta, selkeät toimintaohjeet
- Erittymisen hyvä (taktisen) päätöksenteon oppimiselle (Araujo ym 2009)
- "Murrosiän jälkeen"

Varastettu ja muokattu luvatta: Dia by Kalaja (2016)

HARJOITTELUSTA

Yksinkertaistettu: Bunker and Thorpe, 1982

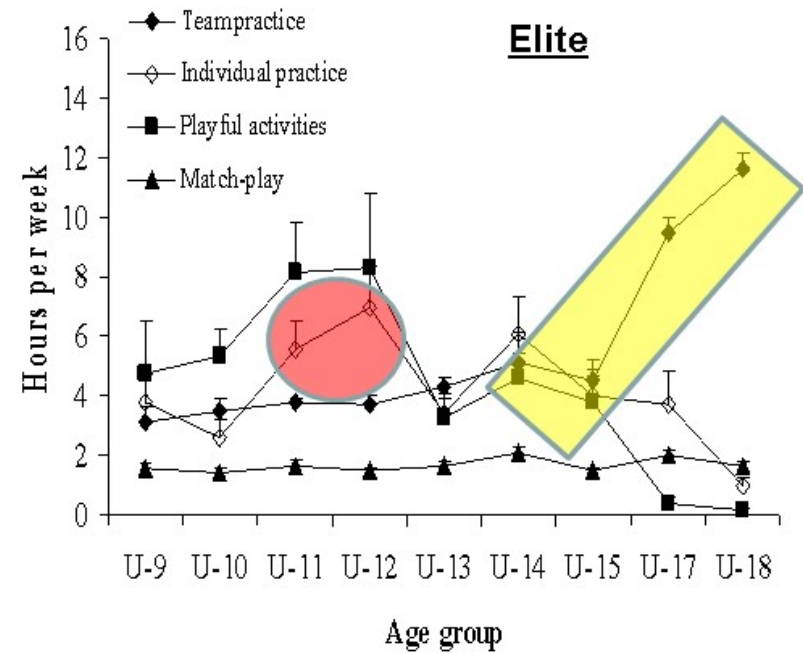
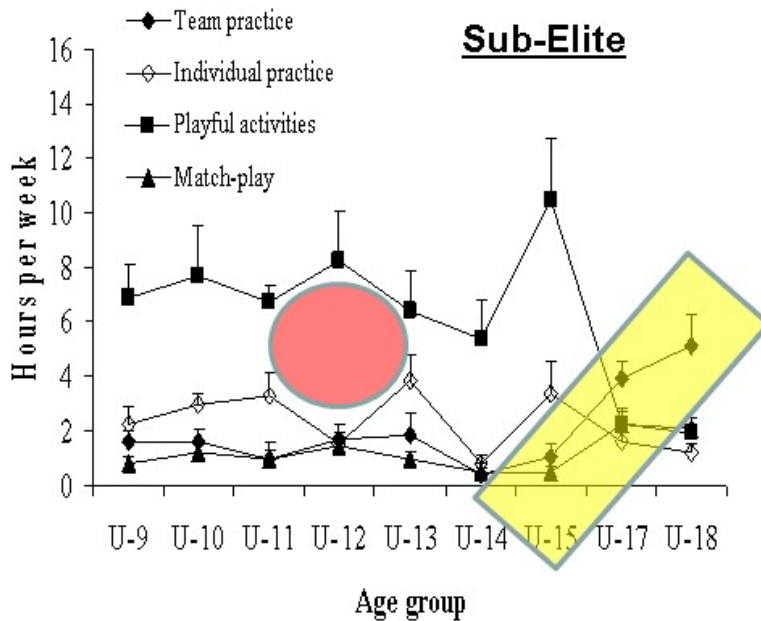

MILLOIN EI PELATA?

Onko olemassa sellaisia taitoja tai ominaisuuksia, jotka rajoittavat pelin kehittymistä?

Onko olemassa sellaisia taitoja tai ominaisuuksia, joita pelit eivät harjoita riittävästi?

Harjoitteluhistorian kertomaa säkit vs huiput

Ward, 2007

Huipuilla enemmän omatoimista harjoittelua alle 12 vuotiaana ja enemmän joukkueharjoittelua nuoruusiässä, mutta entä tulevaisuudessa?

Urheilijan polku

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=uYcmAHo8KLo>

Johtohajatelmiä

- Harjoitteissa päätöksenteko
  - Pelikeskeinen opettaminen
  - Erialaisten ratkaisujen hakeminen
  - Ohjattu oivaltaminen
- Monipuoliset harjoitteet (kokemus)
  - Siirtovaikutuslajit
  - Nopeammat lajit
- Yhdessä ratkominen
- Toisten katsominen (esimerkit)
- Tiedostomaton koko ajan
- Tiedostettu erityisesti murrosiästä
- "Minkä ilotta oppii, sen surutta unohtaa"

Teaching Games for Understanding

Six Basic TGfU Concepts:

- Teach games through games.
- Break games into their simplest format - then increase complexity.
- Participants are intelligent performers in games.
- Every learner is important and is involved.
- Participants need to know the subject matter.
- Need to match participants' skill and challenge.

Butler et al. (2008)

Kiitos ja anteeksi

